

Onweerstaanbaar tragische Cyrano

Cyrano de Bergerac door het Nationale Toneel, tournee t/m 27 maart 2004; info: 070-3181444

Een theaterfeest. Dat is regisseur Franz Marijnen wel toe- vertrouwd. Met de juiste vormge- vers om zich heen kan hij specta- kels ensceneren die het oog ver- rukken, de zinnen bedwelmen en toch de geest scherp houden.

Met z'n bonte stoet aan personages, z'n zeer afwisselende locaties, z'n snelle vechtschènes en buitengewoon gevatte hoofdpersoon biedt 'Cyrano de Bergerac' daartoe alle gelegen- heid. Sinds de eerste opvoering in 1897 heeft dit enige, maar dan ook waarlijk successtuk van de Franse schrijver Edmond Rostand (1864-1918) regisseurs en acteurs tot vir- tuoze hoogstandjes geïnspireerd. Uit- bundig en warmbloedig is de versie van Marijnen. De vijf plaatsen van handeling, van theater tot slagveld tot kloostertuin, zijn door Marcos Viñals Bassols gevat in luisterrijke decors, tussendoor soepel gewisseld ter- wijl op het voordoek met zwierige pennestreken het volgende bedrijf wordt aangekondigd.

Meer dan twintig acteurs spelen er in hoog tempo veel meer dan zestig rollen, door Rien Bekkers gekleed in weelderige kostuums. Geraffineerd verbinden zij Rostands wat aardser tijdgeest met de romantiek van de ze- ventiende eeuw waarin het stuk speelt. In zo'n bruisend, met heden- daagse vaart neergezet anachronis- me kan de titelfiguur makkelijk on- dergesneeuwd raken. Stefan de Wal- le overkomt dat niet. Sterker, hij is

FOTO LEO VAN VELZEN

de spil, de drager van de ganse voor- stelling. Hij maakt van Cyrano een boeiend karakter, rap van tong en elegant van gebaar, even snel met de degen als met de pen. Een onafhan- kelijke geest die de leugen haat en de fantasie mint. Scherpzinnig, geestig en gepassioneerd. Maar ondertussen schaamt hij zich zo voor zijn veel te grote neus, dat hij de schone Roxane niet zijn liefde durft te bekennen. Tenslotte leent hij zelfs zijn rivaal, de aantrekkelijke maar minder welbe- spraakte Christian, zijn lyrische taal om via die omweg toch een plekje in Roxanes hart te krijgen.

Bij Stefan de Walle ben je binnen een paar minuten vergeten dat hij zo'n kokkerd heeft. Dat maakt zijn overrompelend gespeelde Cyrano tot een intens tragische figuur. Alom be-

wonderd - en gevreesd - om zijn leef- en soevereine humor, heeft deze niet in de gaten dat het slechts zijn eigen gène om zijn neus is die hem in de weg zit. Als hij niet telkens weer op die voorgevel wees, zou die allang niet meer opvallen. Wat zijn talenten en drieste hartstocht betreft kan z'n omgeving immers niet aan hem tip- pen. Ook in de voorstelling niet. Uit- dagend tegenspel krijgt De Walle niet. De Roxane van Lieke Antonisen heeft een mooi koppie, maar mist de persoonlijkheid die duidelijk maakt waarom de mannen voor haar vallen. De Christian van Arent Jan Linde is wat erg dommig, maar ontbeert bo- venaal een fysieke allure die Roxanes verliefdheid begrijpelijk maakt. Ver- der is wel de ijdele en stinkjaloerse Graaf de Guiche Carol van Herwijnen op het lijf geschreven, maakt ook Pe- ter Tuinman van de dichtende ban- ketbakker Ragueneau een prettig ge- stoorde bijrol, en valt Lieneke Le Roux op als gezelschapsdame. Voor de rest is het acteerwerk adequaat, meer niet.

Dat binnen zo'n tableau Stefan de Walle je moeiteloos de ruim drie uur doorsleept mag een teken van zijn meesterschap heten. De roekeloze zwier waarmee hij rondstapt op het toneel is onweerstaanbaar. En je hangt aan zijn lippen. De schitteren- de, door Laurens Spoor opnieuw en in goeddeels onberijmde alexandrij- nen vertaalde tekst wordt door De Walle bespeeld als een muziekstuk, waarin elke noot tot zijn recht komt. Zijn gevoel voor ritme maakt deze 'Cyrano' tot een feest van de taal.

T.Rouw
3/11/03

Hanny Alkema